

Sprovođenje zaštitnih mjera kod MIDAS grantova

Obuka za Savjetodavne službe
15. april 2011, Podgorica

Marina Marković, MIDAS PMU Specijalista za zaštitne
mjere

Zaštitne mjere

- Cilj - **ne učiniti štetu**:
 - životnoj sredini
 - ljudima (socijalni i ekonomski položaj)
 - Kako se cilj ostvaruje?
 - Primjenom nacionalnih propisa
 - Primjenom "sigurnosnih politika" Svjetske banke
 - Integracija zaštitnih mjera kod MIDAS grantova – dvojak pristup:
 - Eliminacija projekata sa očekivanim značajnim negativnim uticajima
 - Planiranje i sprovođenje mjera ublažavanja za projekte sa umjerenim negativnim uticajima
-

Sigurnosne politike SB

- ❑ Procjena uticaja, važna prirodna staništa, međunarodne vode, pesticidi, raseljavanje, kulturna dobra...
 - ❑ Zahtijeva se sprovođenje procedura i zaštitnih mjera tokom cijelog životnog ciklusa projekta i pojedinih pod-projekata
 - ❑ Odnose se i na situacije koje nijesu regulisane nacionalnim zakonodavstvom
-

Operativni priručnik za grantove

- Poglavlja 1.3.1 i 1.3.2 definišu prioritetne investicije i sektore
 - Poglavlje 1.3.3 - investicije koje se **neće podržavati**:
 - Investicije u preradu ili druge aktivnosti koje mogu rezultirati povećanom kontaminacijom međunarodnih voda
 - Nabavke pesticida
 - Ulaganja u zemljište koje formalno ili neformalno zauzimaju ili koriste treća lica a što bi rezultiralo njihovim raseljavanjem
 - Ulaganja koja mogu negativno uticati na **zaštićena ili značajna prirodna staništa**, ekosisteme ili biodiverzitet
-

OP: Poglavlje 2.2 – Mjere socijalne i zaštite životne sredine

- Za sve projekte provjeriti (*screening*) socijalne i uticaje na životnu sredinu (nacionalni propisi, kontrolna ili ček-lista); moguća 3 slučaja:
 1. Projekti za koje je obavezna puna Procjena uticaja na ŽS (Zakon 80/05 i Uredba 20/07)
 2. Projekti za koje treba raditi Plan upravljanja ŽS po proceduri SB (dva ili više pozitivnih odgovora u kontrolnoj listi iz Aneksa 4 OP tj. kad su potrebne složenije mjere ublažavanja)
 3. Projekti sa minimalnim ili zanemarljivim uticajima (dovoljne mjere ublažavanja iz kontrolne liste)
-

Provjera socijalnih i uticaja na životnu sredinu (*screening*)

- **KO?** (za sada) Savjetodavne službe, može podnosilac zahtjeva/korisnik, uz kontrolu

 - **KAKO?** Ispunjavanjem kontrolne liste (Aneks 4)
 - Pitanje 1 (eliminatorski kriterij) – provjera po Uredbi 20/7
 - Pitanja 2 i 3 (takođe eliminatorski kriteriji, ili druga lokacija): vlasništvo i raseljavanje
 - Ostala pitanja da se utvrde uticaji na ŽS i:
 - mjere ublažavanja (za projekte iz grupe 3)
 - da li je potreban Plan upravljanja ŽS (grupa 2)
-

Koraci prije odobravanja granta

- ❑ **Provjeriti projekat** u odnosu na poglavlja 1.3.1 - 1.3.3 (prihvatljivi i neprihvatlji)
 - ❑ **Napraviti razliku** između "običnih" i GEF grantova
 - ❑ Utvrditi da za projekat **nije potrebna puna procjena** uticaja po CG propisima (direktno Uredba 20/07, ili konsultacije sa PIU/ Ministarstvom ORT)
 - ❑ **Ispuniti kontrolnu listu** (I dio Aneksa 4), odlučiti da li je potreban EMP ili je dovoljna kontrolna lista
 - ❑ **Uraditi EMP** (pomoć korisniku: PMU, Savjetodavne, III dio Aneksa 4 – tri modela EMP-a)
 - ❑ **Objaviti EMP i organizovati javnu raspravu**, zapisnik i eventualna revizija EMP-a
-

Koraci prije odobravanja granta

□ Dobiti saglasnost na EMP

- MIDAS PMU (stručnjak za životnu sredinu) **odobrava EMP-ove**, s tim da će stručnjak iz SB pregledati prvih 5
- Za projekte koji se tiču osjetljivih ekosistema, međunarodnih voda ili zaštićenih područja, **obavezno se traži odobrenje SB stručnjaka**

□ Za svaki projekat **čuvati** kontrolnu listu i konačni EMP

Po odobravanju granta...

- Monitoring i izvještavanje
 - Pregled dokumentacije, posjeta lokaciji i ocjena sprovođenja mjera
 - Ispunjavanje Aneksa 9 (dokument se čuva)
 - Odgovornosti za M&I imaju i Savjetodavne službe i PMU, može se uključiti i SB
 - U samom EMP-u je detaljno propisano kako se vrši monitoring (po mjerama ublažavanja)
-

Aneksi 4 i 9

Aneks 4:

- Dio I – kontrolna lista
- Dio II – ocjena prihvatljivosti za projekte iz grupe 3
- Dio III – modeli EMP-a (izgradnja štala; septičke jame/ rezervoari za đubrivo; rušenje postojećeg objekta)

Aneks 9: Izvještaj o poštovanju mjera predviđenih EMP-om (takođe se čuva u arhivi granta)

Poštovanje nacionalnih propisa

- Podnosilac zahtjeva za grant (korisnik) je **odgovoran da ispoštuje** sve zahtjeve zakona koji su na snazi u CG
 - Savjetodavne službe će **utvrditi da li je projekat ispoštovao** sve zakonske odredbe CG
-

Procjena uticaja na ŽS – slajd 1

Zakon 80/05, Uredba 20/07

Lista I – obavezna procjena:

Objekti za intenzivan uzgoj živine, svinja i goveda sa kapacitetom preko:

- 5.000 mjesta za proizvodnju brojlera;
- 6.000 mjesta za kokoške i ćurke;
- 2.000 mjesta za tovne svinje (preko 30 kilograma težine);
- 500 mjesta za krmače uključujući i njihove prasiće (prasad do 30 kilograma težine);
- 200 mjesta za goveda.

Lista II – procjena se može tražiti

Procjena uticaja na ŽS - slajd 2

□ **Lista II – procjena se može tražiti:**

- Prestrukturiranje zemljišnih posjeda, isključujući promjenu vlasništva;
 - Projekti namijenjeni korišćenju neobrađenog ili djelimično obrađenog zemljišta za intenzivnu poljoprivrednu obradu;
 - Upravljanja vodama namijenjenih poljoprivredi, uključujući projekte navodnjavanja i odvodnjavanja;
 - Pošumljavanje i krčenje šuma u svrhu prelaženja na drugi tip korišćenja zemljišta;
 - Objekti za intenzivni uzgoj živine, svinja i goveda:
 - Kapaciteta manje od 5.000 mjesta za proizvodnju brojlera;
 - Kapaciteta manje od 6.000 mjesta za kokoške i ćurke;
 - Kapaciteta manje od 2.000 mjesta za tovne svinje (preko 30 kilograma težine);
 - Kapaciteta manje od 500 mjesta za krmače uključujući i njihove prasiće (prasad do 30 kilograma težine);
 - Kapaciteta manje od 200 mjesta za goveda;
 - Uzgoj životinja sa plemenitim krznom i nojeva;
 - Uzgoj mješovitog sastava;
 - Intenzivan uzgoj riba i školjki;
 - Isušivanje zemljišta uz morsku, jezersku i rječnu obalu.
-

Procjena uticaja na ŽS – slajd 3

- Ako je projekat na Listi II, **ispunjavaju se prilozi** (propisani Pravilnikom 14/07 o sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za odlučivanje o procjeni uticaja):
 - Opis lokacije, karakteristike projekta i uticaja
 - Upitnik
(pitanja slična onima iz MIDAS kontrolne liste, uključujući i pitanja o blizini osjetljivih i zaštićenih područja)
 - **Kontaktira se MORT** za mišljenje
 - MORT cijeni potrebu procjene uticaja i **donosi odluku u roku od 10 dana** od prijema potpunog zahtjeva
-

Ostali važni propisi

- Svi zakoni i podzakonska akta kojima se regulišu **dozvole i saglasnosti** potrebne za obavljanje određenih aktivnosti, posebno:
 - Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata (51/08)
 - Zakon o vodama (27/07)
 - Zakon o zaštiti prirode (51/08)
 - Zakon o šumama (55/00)
 - Zakoni u oblasti veterine i bezbjednosti hrane
 - Itd.
-

Građevinska i upotrebna dozvola (Zakon 51/08)

- ❑ Član 69: Objekt se može graditi na osnovu građevinske dozvole i tehničke dokumentacije
 - ❑ Član 70: Korišćenje objekta dozvoljeno je nakon pribavljanja upotrebne dozvole
 - ❑ **Građevinska dozvola** se izdaje na osnovu detaljnih planova (opštinski i državni nivo) i tj. urbanističko-tehničkih uslova i tehničke dokumentacije;
upotrebna ako je objekt izgrađen u skladu sa građevinskom dozvolom, propisima i tehničkom dokumentacijom
-

Vodni uslovi, saglasnost, dozvola (Zakon 27/07)

- ❑ Svrha: regulisanje korišćenja voda i zaštita voda od zagađenja
 - ❑ Član 115: objekti i radovi za koje se moraju pribaviti vodni uslovi (uklj. npr. ribnjake, uzgajališta školjki, septičke jame...)
 - ❑ Član 118: vodna saglasnost (potvrđuje da je tehnička dokumentacija u skladu sa vodnim uslovima)
 - ❑ Član 120: vodna dozvola (potvrđuje da je objekat izgrađen u skladu sa vodnom saglasnošću i reguliše korišćenje vode, ispuštanje otpadnih voda, čuvanje materija koje mogu zagađiti vodu, i sl.)
-

Zaštita prirode (Zakon 51/08)

- ❑ Sekcija III Zakona – članovi 31 – 34: ekološka mreža (proglašenje do avgusta 2011. god)
- ❑ Sekcija IV – članovi 35 – 47: zaštićena prirodna dobra (lokaliteti i vrste)
- ❑ Podzakonska akta (liste staništa i vrsta, ekološka mreža)

Poseban režim upravljanja zaštićenim područjima (Nacionalni parkovi)
